



DELAVEC

GLASILO GLAVNEGA RADNIČKEGA SAVEZA JUGOSLAVIJE.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/II.

Izhaja 1. in 15. dne v mesecu.

Stane posamezna številka Din 2.—, mesečno Din 4.—, celoletno Din 48.— Za članne izvod po 1.10 Din.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni z štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije so poštne proste.

Po volitvah.

Nedeljske volitve so za nadaljni razvoj delavskega gibanja v Jugoslaviji tako važne, da moramo spregovoriti o njih tudi v »Delavcu«.

Na splošno se lahko o teh volitvah zapiše, da je dosegla ž njimi Pašić-Pribičevićeva vlada svoj namen. Vlada je z denarjem, nasiljem in obljubami demokracijo precej popravila in bo razpolagala v bodočem parlamentu, ki bo odločal prihodnja štiri leta o nadaljnjem razvoju te države, z večino.

Ta večina je sicer zelo pičla, razven teža pa ne odgovarja v njej izraženo številčno razmerje razpoloženju in čustvovanju prebivalstva. Vendar ostaja večina — večina. Ključ do nadaljnjega razpleta dogodkov je sedaj v rokah te večine. Ali se bo ta večina znala pomiriti z opozicijo, ali jo bo skušala potisniti z nasiljem brezobzirno ob zid, — to je sedaj veliko politično vprašanje, od kojega je mnogo odvisno.

V prvem slučaju bodo narodna in državno-politična vprašanja polagoma izgubila na svoji ostrini in pot za toliko potrebno gospodarsko in socialno delovanje bo odprta. V drugem slučaju bo divjala furija nacionalizma še dalje in bo tiščala še dalje k tlom vse, kar gleda preko ozkih plemenskih mej. Mi se bomo obračali proti vsem, ki podaljšujejo to stanje, pod katerim delavski razred hudo trpi. Vse naše gospodarstvo je na tleh, gospodarsko neustaljenost pa spremlja socialna reakcija. Meščanske stranke se tepejo med seboj za svojo uredbo države, in so znale zaplesti z nasiljem in obljubami tudi delavstvo v borbe, ki se ne bijejo za njegove interese.

Vse razredne stranke, med njimi tudi socialistična, so zašle v zadnjem volilnem boju med mlinške kamne državno in nacionalno političnih bojev.

Kako so se skušale v tem težkem boju uveljaviti? V Vojvodini se je obračal proti socialistom najhujši teror, ki si ga je mogoče misliti. Naši najboljši možje leže po bolnišnicah. Vkljub temu so zedinili socialisti na svoje kandidate v Vojvodini, ki je manjša nego Slovenija, 2000 glasov.

Le razdelitvi volilnih okrajev je pripisati, da je ostala socialistična stranka v Vojvodini vkljub temu brez mandata. Do uspeha ji je manjkalo v več okrajih samo po par glasov.

V Sloveniji je dobila Socialistična stranka Jugoslavije na Štajerskem 4098, na Kranjskem 895, v Ljubljani pa 422, skupaj 5415 glasov. Naprejeva skupina na Štajerskem 1050, na Kranjskem pa 895, skupaj 1945 glasov. Neodvisni pa na Štajerskem 2121, na Kranjskem 2792, v Ljubljani pa 427, skupaj 5340 glasov. Vse razredne marksistične stranke so dobile v Sloveniji 12.700 glasov in so izgubile od zadnjih volitev nad 6000 glasov. Rezultat vsega tega bo, da v bodočem parlamentu ne bo nobenega socialističnega ali komunističnega poslanca.

Možje širokega obzorja in izrednih sposobnosti, ki so posvetili delavskim in socialno-političnim vprašanjem vse življenje, ne bodo imeli prilike, posegati v novem parlamentu v zakonodajno delo. Želeli smo in smatrali za važno, da bi bili v parlamentu, če že ne kot odločujoč faktor, pa vsaj kot branitelji in zastopniki teženj delavskega razreda, ki se bo v tej državi prej ali slej ravno tako uveljavil, kakor se je uveljavil po vsej Evropi.

Mi smo v »Delavcu« že opozorili, da se bo odločalo v prihodnji zbornici o nešteti vprašanjih, ki so silnega pomena za političen in gospodarski razvoj delavstva. Vkljub temu je bil tudi velik del delavstva zato, da naj se sklepa o vseh teh vprašanjih, ki bodo odločala o razvoju delavskih organizacij in institucij skoraj za desetletja — brez delavskih zastopnikov.

Ne govorili bi resnice, če bi odkrito ne priznali, da nas to boli.

Vkljub temu pa nismo bili nikdar tako globoko prepričani kakor danes, da mora priti za tem in za vsem, kar bo sledilo, veliko iztreenjenje in veliko vstajenje.

Naši kadri vedo, da je to, kar je prišlo, moralo priti. Oni vidijo tudi v najtežjem trenutku pota, ki vodijo do končne zmage in jo bodo znali s pomočjo vsega proletariata izvojevati. Ti kadri so že pokazali, kaj znajo.

Leta 1920 je doživel proletariat Slovenije prave volilne triume. Tisti, ki smo stali takrat in sedaj v prvih vrstah njegovih borbenih kadrov, dobro vemo, da so ostali kadri neokrnjeni in da je tu le malo odpadlo. Le eno je. Danes so ostali ti kadri skoro sami, takrat pa so pritegnili za seboj malone ves proletariat. Zato pa so globoki vzroki in drugače niti priti ni moglo.

Leta 1920 smo veljali za predstavnike negacije. Takih mas, ki zanikujejo ne samo iz socialnih, temveč tudi iz zgodovinskih in državnopravnih razlogov sedanji družabni in državnopravni red, je v vseh delih naše države veliko. Te mase so v večini.

Pri nas v Sloveniji je bila Slovenska ljudska stranka v vladi. Takrat se val negacije nje ni mogel oklepati. Iskal si je drugih oporišč in je dvignil čez noč tudi naše delavske stranke. V razredne stranke so prišli ljudje deloma res iz odpora proti gospodarskemu izkoriščanju, torej ljudje, ki spadajo v nje, a tudi za druge nezadovoljneže so bile te stranke takrat edino mogoče zbirališče. To pa se je polagoma spremenilo. Deloma vsled nesoglasja med pričakovanji in dejanji, ki je moralo biti pri tem položaju izredno ostro.

Del tistih, ki so predstavljali ta odpor — je precenjeval svojo moč. On se je spuščal v odločilne boje z veliko močnejšimi silami, ki so ga kmalu razbile. Drugi del je začel izvrševati minimalen program socialistične stranke, boreč se pri tem z vsemi težavami, s katerimi se mora boriti delavstvo v državah, ki so na začetni stopnji kapitalističnega razvoja. Mesto nebotičnih nad je prišlo trdo delo z malimi uspehi. Nad in pričakovanj, ki nimajo s socializmom nič opraviti, pa se seveda ni moglo niti skušati izpolniti.

Tega naše mase, zlasti one, ki jih ni prignalo v naše vrste socialistično prepričanje, ampak zgolj državno-politična in narodno-politična negacija, niso mogle razumeti. One so se morale razočarane izgubljati, posebno, ker so se še vloge tako razdelile, da je stopila najmočnejša slovenska stranka v najstrožjo opozicijo.

Če je bila pri tem kaka napaka, je bila napaka v tem, da nismo niti skušali zmanjšati s propagando in organizacijskim delom ogromne razlike med tem, kar so od nas pričakovali in med tem, kar smo mogli in smeli delati, oziroma med tem, kar smo delali.

Zakaj smo to tako podčrtali. Ker hodi marsikdo okoli in tarna čez posledice, ki so prej ali slej morale priti. Ker so pri tem najglasnejši tisti, ki so najmanj razumeli, da je treba v interesu stalnosti pokreta gotove skladnosti med tem, kar so mase v našem pokretu videle in med tem, kar je on v resnici mogel biti. Ker se do zmage ne pride s ponavljanjem starih napak.

Drugi razlog, zakaj smo prišli v sedanje stanje, je razbitost delavskega pokreta, ki ima internacionalne in specifične slovenske vzroke. Preko specifično slovenskih vzrokov bomo z lahkoto prišli, če bomo delali v naši politiki do skrajnosti pošteno, socialistično, nesebično.

Naši kadri se bore danes sami med seboj, mesto nazven. Delavski pokret v Sloveniji postane zopet večji in močnejši, ko bodo državno-nacionalno-politična vprašanja rešena.

Razven tega pa je neobhodno potrebno, da se medsebojni boji, ki slabijo naše sile, nehajo.

Ti boji se morajo končati tako, da ne bo med nami ne zmagovalcev, ne premagancev in da postanemo vsi enakovredni sobojevniki za proletarsko stvar.

Za tem ciljem pojde »Delavec« po nedeljskem nauku s podvojeno energijo. Dolžnost vseh, ki jih boli nedeljska sramota pa je, da ga pri tem z vso silo podprejo.

Potem se ne bo več dogajalo, da se izneverja celo razredno-zavedno delavstvo svoji stranki, ne meneč se zato, da se bo respektiralo predstavnic njegovih interesov za dolgo dobo po disciplini, moči in razsodnosti, ki jo je delavstvo ob času merjenja sil pokazalo.

V enotni organizaciji razredno zavednega delavstva Slovenije in Jugoslavije je rešitev. V enotni organizaciji je vir novih zmag!

Do enotne organizacije pridemo, kadar bo mera preizkušnej polna. Delajte vsi do zadnjega za to, da bo ta preizkušnja zadnja!

Delajte iskreno, odkrito in požrtvovalno za ta cilj, ki je vreden vsake žrtve!

Gradimo organizacije!

Delavski razred je v tej volilni borbi podlegel. Proletariat je skrb za svoje socialno politične interese prepustil meščanskim strankam, ki imajo tozadevno le jako dvomljiv socialno-politični program in katerega v volilni borbi sploh niso omenjali. Še huje je, ko vemo, da je velik del proletarcev, takozvane inteligence in ročnih delavcev volil demokratsko stranko, ki ima na svojem programu: odpravo socialnih bremen. Proletariat se je odpovedal svojih socialnopolitičnih zahtev.

Volil je obubožanje, upropačanje in glad.

Že bližna bodočnost nam bo prinesla v tem oziru nekaj nezasišanega.

Hišni posestniki so dobili pravico za odpravo stanovanjskega zakona in bodo uvedli plačevanje najemnine v zlatu.

Ne tožite! Meščanski razred vendar brani privatno svojino, stanovanjska zaščita pa pomeni omejitve privatne lastnine in bo sedaj odpravljena. Hišni posestniki, ki so svoje prihranke spremenili v rento z zlato podlago, čim so mali rentniki vse izgubili, bodo svojo pravico za zvišanje najemnine uveljavili in s tem si zajamčili dohodke za svoje brezdelje.

Stanovanjska mizerija bo še nadalje vladala. Grobovi bodo še nadalje požirali proletarce. Nobena meščanska vlada, ki bo iz tega parlamenta sestavljena, ne bo skrbela za gradnjo stanovanjskih hiš. Najemnik bo hišnemu posestniku izročen v brezsrčno izkoriščanje.

Ratifikacija osemurnega delovnika je s tem preprečena. Podjetniki, največji nasprotniki osemurnega delovnika se upravičeno vesele! Delavstvo v tej državi se je svojih dosedaj priborjenih pravic lahkomišelnost odreklo!

Odprava socialnega bremena ne pomeni drugega, kakor: likvidacijo žalostnih preostankov še obstoječe socialne zakonodaje. Socialna bremena, čez katere se naši podjetniki tako bridko pritožujejo, pa v resnici sploh ne obstojajo.

Delavstvo nosi ves riziko dela samo. Od 40—60 odstotne predvojnne plače, katere podjetniki že sedaj skušajo znižati, nam dokazujejo, kako malo socialnega bremena nosijo naši podjetniki, ko še poleg tega vemo, da so industrijski izdelki že zdavnaj dosegli in celo prekoračili predvojnne cene. Delavec pa plačuje od te svoje plače sam polovico socialnega bremena. Podjetniki in banke pa uporabljajo denar, ki se steka na naslov socialnega zavarovanja v svoj prid, namesto, da bi socialno zavarovanje izgradili in dajatve bolniškega zavarovanja prilagodili življenjskim prilikam. P. P.-vlada je že pred volitvami sklenila znižanje prispevkov za bolniško zavarovanje od 6 na 5 odstotkov.

Ako se skuša poslabšati že obstoječo bolniško in nezgodno zavarovanje lahko že danes trdimo: brezposelnega zavarovanja ta parlament nikdar ne bo sklenil.

Delavci in njih družine, kot žrtev razbojniške državne, gospodarske in finančne politike, kot žrtev privatno gospodarskega reda, se bodo še v naprej v mesce trajajoči brezposelnosti fizično in duševno upropaščali, ali pa prostovoljno zapuščali to življenje.

Isto čaka invalide, ki bodo še deset let pogrešali svoj invalidski zakon. O zavarovanju invalidov in o starostnem zavarovanju se sploh govorilo ne bo. Uvedba takih zavarovanj bi pomenila zvišanje socialnih bremen.

Istotako je usoda bolniškega zavarovanja za poljske delavce na ljubo veleposestnikom zapečaten.

Mi smo s tem navedli samo one socialnopolitične zahteve delavskega razreda, katere smatrajo delavci v vseh drugih državah za svoje glavne zahteve in katere si morajo od sovražnega meščanskega razreda sami priboriti.

Meščanstvo v naši državi, ki se bori samo za moč vladanja, ne bo uvidelo potrebe socialne politike in bo slej ko prej delalo na popolno likvidacijo socialne politike, kakor za odpravo ministrstva za socialno politiko, katero so že itak hoteli pred nekaj mesci odpraviti.

Odpraviti socialno breme, se pravi oprostiti posedujoči razred vsake obveznosti napram nastavljenem. To se pravi izročiti delavski razred na milost in nemilost kapitalistom.

Lakota, beda, beraštvo in pošiljanje izgaranih delavcev v domovinske občine, kjer bodo svojo zadnjo uro dočakali v hlevih ali v cestnem jarku — to bo za bodoče naša socialna politika.

Ob tej uri, ko ne moremo pregledati posledic volilnega poraza, smo pokazali na rane delovnega razreda in celokupnega proletarijata, ki nas vse bolijo in iz katerih je izteklo že dosedaj toliko življenjske sile. Dokler delavski razred teh ran ne bo zacelil, je zboljšanje njegovega položaja nemogoče!

Napredovanje delavskega razreda je odvisno od rešavanja socialnih vprašanj. Prevzetje politične moči v državi, še več, zmaga socializma nad kapitalizmom je odvisna od socialnega položaja delavskega razreda.

Vsemu temu se je delavski razred pri teh volitvah odrekal in volil socialno brezpravnost in po-

litično hlapčevstvo. Delavski razred ne sme stokati in tožiti, predno se ni naučil boriti!

Sodrug! Časi so resni in resni časi rabijo resnih mož! Gradimo naše organizacije, da si ohranimo to, kar smo si dosedaj priborili!

Mednarodni pregled.

Sklepi socialistične in strokovne internacionale.

Dne 3. in 4. januarja se je vršila v Bruslju skupna seja Socialistične Delavske Internacionale in Mednarodne Strokovne Zveze, SDI so zastopali: Andersen (Danska), Bauer (Avstrija), Brak (Francija), Cameron (Anglija), Dan (Rusija), Levi (Španija), Vandervelde (Belgija), Kliegen (Holandska), Kels (Nemčija) in tajnika Šo in Adler; MSZ pa Grassmann (Nemčija), Žuo (Francija), Merteus (Belgija) in tajnika Oudegeest in Sassenbach.

Na dnevnem redu je bilo sledeče: Nočno delo v pekarnah, osemurni delovni čas in ženevski protokol. — Rezultat te dvodnevne skupne seje so bili naslednji sklepi:

Nočno delo v pekarnah. Oba mednarodna biroa, Mednarodna Strokovna Zveza in Socialistična Delavska Internacionala sta na svoji skupni seji dne 3. in 4. januarja 1925 razpravljali o vprašanju odprave nočnega dela v pekarnah, v zvezi s projektom mednarodne konvencije, ki je bila tozadevno sprejeta na VI. mednarodni konferenci dela.

Obe internacionali izjavljata svojo popolno soglasje z načelom projekta, ki odgovarja upravičeni zahtevi pekarskih delavcev.

Obe internacionali se obračata na ves delavski tisk, da takoj in z največjo energijo izvede propagando v prid konvencije.

Seja je nadalje sklenila, da se naj v vsaki državi strokovni in politični pokret sporazumeta na to, kako bi se na VII. mednarodni konferenci dela, ki se sestane meseca maja t. l. v Ženevi, sprejela že v drugem čitanju konvencija in kako naj bi se ratificirala v času, ki je stavljen, kakor je to predvideno, t. j. 1. januarja 1927.

Osemurni delovnik. Upravi Mednarodna Strokovna Zveza in Socialistična Delavska Internacionala sta na svoji skupni seji dne 3. januarja 1925 v Bruslju razpravljali o vprašanju: katere skupne koreke se da podvzeti, da vse države in to zlasti velike industrijske države, podpišejo konvencije, katere so bile sprejete na mednarodnih konferencah dela, a predvsem washingtonsko konvencijo o osemurnem delovnem času.

Obe upravi sta mišljenja, da je čim prejšnja in zadovoljiva rešitev tega vprašanja v interesu delavskega razreda, posebno pa vseh narodov.

Z ozirom na priprave za proslavo 1. maja 1925 mora stati na prvem mestu dnevnega reda ratifikacija konvencije o osemurnem delovniku in podprta z uspešnimi razpravami v parlamentih.

Ženevski protokol. Čeprav se ne vara o tem, da je ženevski protokol nepopoln, ugotavlja skupna seja te internacionale, da predstavlja protokol bistven napredek za stvar svetovnega miru in da bi skušali narodi, ako bi ne prišlo do razorožitvene konference, zasigurati svojo varnost s posebnimi jamstvenimi pogodbami in bi se s tem povrnili k zvezam, ki so druga proti drugi naperjene, kar bi moralo povečati vojno nevarnost na svetu.

Zato skleneta, da je naloga celokupnega delavskega gibanja v vseh državah, da dela na to, da se osigura ratifikacija ženevskega mirovnega dogovora in da se razorožitvena konferenca, predvidena na tem dogovoru, čimprej skliče.

Naše organizacije.

Rudarji.

Trbovlje. Podružnica Unije slovenskih rudarjev v Trbovljah pošilja k III. občnemu zboru Unije sledeče predloge:

1. § 12, I. točka se naj spremeni v toliko, da se Unijski zbor vrši vsako leto.

§ 12, III. in IV. točka se naj spremeni tako, da pošlje vsaka podružnica delegata na Unijski zbor, katera šteje do 50 članov, za vsakih nadaljnjih 50 članov zopet po enega delegata. Vsak delegat ima toliko glasov, kolikor članov zastopa.

To se predlaga iz tega razloga, ker so danes večinoma vse podružnice majhne.

2. Predlaga se, da se za toliko časa, dokler se razmere ne izboljšajo v organizacijah, odstavi ena moč pri upravi Unije in za isto preskrbi kje drugje služba.

Sedež Unije naj bi se v toliko spremenil, da bo odgovarjal novemu izvoljenemu vodstvu, in da bo de v središču organizacij.

Te predloge je seja podružnice Unije slovenskih rudarjev v Trbovljah dne 23. januarja 1925 sklenila poslati na vodstvo Unije, in se naj isti objavijo v strokovnem glasilu.

Železničarji.

Železničarji in volitve.

Pri ravnokar izvršenih volitvah v skupščino, se je zopet pokazalo, da žal velik del železničarskega proletariata ni zrel, ker je glasoval proti samemu sebi. Ako kdo napravi pogrsko pomotoma, tedaj se mu more to odpustiti, dasi pred zakonom niti pomote vedno ne oproščajo. Toda železničarji niso glasovali pomotoma za meščansko-kapitalistične

stranke, ampak — premišljeno in namenoma. Res je in žalostno je, da je proletarijat v Jugoslaviji razbit in razcepljen in da vsled tega marsikateri proletarec obupava, pa se v tem obupu odloči raje za koga tretjega, mesto da bi glasoval za eno ali drugo razcepljenih delavskih strank. Nočemo se tukaj baviti z vprašanjem, kdo in zakaj je socialiste razcepil, ker smo prvič o tem menda že dovolj pisali in drugič, bi bilo to čisto brezplodno in nas ne bi privedlo do zblizanja. Ali vključ temu si ni mogoče predstavljati, da bi delavec sam dajal šibo kapitalistu v roke, s katero ga ta potem tepe! In tukaj je tako: Kar ni socialistično, to je kapitalistično. Kapitalisti sami res niso močni in bi jih bilo prav lahko v nekrvavem boju, torej z volilno kroglico premagati, ako ne bi imel kapitalizem večji del proletariata zaslužjenega. Ta del gre namesto v boj za svoje interese, v boj za njega, ravno tako kot so šli v srednjem veku hlapci in biriči v boj za grajščaka. Dandanes gredo v boj za kapitalizem, zavedno ali nezavedno, pred vsem uradniki, javni in privatni, napolposesniki, viničarji, posli, mali obrtniki in velik del delavcev vseh vrst in med temi tudi železničarji, ki so vedno veljali za *avantgarde razredno zavednega proletariata!* —

Vemo, da delavcem danes ne gre pri nas toliko za kruh, dasi ga stradajo, kolikor za vprašanje, ki ni v prvi vrsti njihovo, to je: za državnoopravno vprašanje. Pravimo, da ni to v prvi vrsti delavsko vprašanje, ampak je to vprašanje srbske, hrvatske in slovenske buržuazije, ki vodi boj zato, katera od teh buržuazij naj izkorišča jugoslovanski proletarijat. In proletarci se po neumnem angažirajo za ta boj, ki ni njihov boj: saj bodo izkoriščani enako, če bo država urejena bolj centralistično ali federalistično, ali bo izkoriščal Pašić ali Radić, ali Korošec, to je za izkoriščane vse eno. Delavstvo se mora v vseh državah bojevati za svoj obstanek, pa naj bo to v republiki ali monarhiji. Brez organizacije in boja ni za delavca nikjer kruha. Prav po nepotrebnem se naš delavec pušča vpregati v kapitalistični jarem, mesto, da vodi boj zase. Mi se ne moremo ogrevati niti najmanj za Pašić-Pribičevićev sistem. Toda mi se tudi ne moremo ogrevati za Radićev in Koroščev sistem. Korošec-Sušnikov sistem, naši železničarji hvala bogu menda že poznajo, saj slabše ne bi noben Srb mogel z nami postopati, kot sta postopala ta dva. Radića bi še tedaj radi naši železničarji poskusili! In kaj hoče g. Radić?

Radić vodi plemenski boj in hoče biti — če le mogoče — hrvatski kralj. Republika mu je samo špeh za podgane. Ko bi enkrat res dosegel svoj ideal, t. j. ločitev Hrvatske od Srbije, tedaj bi se dal kronati. V njegovi monarhistični republiki, bi delavcem tako šlo kot sedaj, če ne bi bili organizirani. Mislimo pa, da še slabše, ker bi morali delati zopet 12—16 ur dnevno. Zakaj ni šel Radić v parlament in zakaj ni sodeloval z Davidovičem, pa bi bil mnogo lahko preprečil in bi tudi državnoopravno vprašanje bilo danes že lahko rešeno? Ako bi bil šel Radić l. 1920 v skupščino, bi bil lahko preprečil, sklep, da se 58 komunistov izključi in preprečil sprejetje zakona za zaščito države in marsikaj drugega. Ampak Radić je delal Pašičevo politiko. Saj sta ustvarila na tajnem *Markov protokol, po katerem se Radić obvezuje, da ne gre v skupščino, da bo imel Pašić na ta način večino!*

Nikdar bi ne mogla Pašić-Pribičevićeva vlada z Orjuno po naših krajih razsajati, ako bi Radić z Markovim protokolom in abstinenco tega ne omogočil. Potem je podpiral Radić Koroščevo vlado, vedno ž njo glasoval. Oba sta imela dovolj časa, da odpravita zakon o zaščiti države, — pa tega nista storila, ker nista mislila, da se lahko ta zakon tudi proti njima obrne.

Nihče ne računa tako nesramno na ljudsko neumnost ko Radić. Za hrptom kravje kupčije, na shodih govore prikrojene na prmejduš. Kdo temu naseda? Avantgarda proletariata, železničarji! Železničarji so imeli protokol sporazuma. Kdo jim ga je vzel? Dr. Korošec! Kdo jih je preganjal, ko so se borili za njega. Dr. Korošec!

Čez koga pa sedaj zabavljajo in koga hvalijo? Zabavljajo čez ljudi, stranko in organizacijo, ki jim je protokol sporazuma dala. Koga hvalijo? Tistega, ki jih je našvrkal najprej z bičem, potem pa jih pobožal in jim napravil lépo pridigo. Njemu v prilog so železničarji v masah izdajali svoje razredne stranke in zapuščali svojo organizacijo!

Zato, vi ysi, ki ste železničarji in vas to boli, na podvojeno delo! Vi vsi, ki čutite, da se takega proletariata, ki ga zapelja vsaka beseda in ki ne gleda na dejanja, ne more nihče bati, poučujte, organizirajte! Proč od buržuazije! Naj se tepe sama med seboj!

Mi pa delajmo samo proletarsko politiko!

Povsod stremjenje po zedinjenju.

Ne le pri nas, ampak tudi drugod se dela na to, da se železničarski proletarijat združi v enotno organizacijo. Na Čehoslovaškem so postojale dosedaj tri železničarske strokovne organizacije, ki priznavajo, da so razredno bojovne in sicer: »Unija«, »Verband« in »Federacija«. — V »Verbandu« so organizirani nemško-češki železničarji, v »Federaciji« pa takozvani neodvisni ali komunisti. Razen tega postojajo še tri železničarske organizacije, ki ne priznavajo razrednega boja: ena »Zemska jednota«, je pod okriljem narodnih socialistov, druga pa je kle-

rikalna. Zadnja je omejena bolj na Slovakijo, ki je še močno klerikalna. Da je »Verband« bil do sedaj ločen od »Unije«, je bil edino vzrok v narodnosti, kar ne bi pri delavstvu nikdar smelo igrati kake vloge. Sedaj bo temu konec in je že storjen sklep, da se »Unija« in »Verband« združita. Seveda, s tem še dolgo ni ves železničarski proletarijat Čehoslovaške zedinjen. Toda tudi tam sili železniška birokracija z različnimi reakcionarnimi čini železničarje k enotnosti ter jih opominja, da se naj spametujejo. Poleg vednega stremjenja po znižanju prejemkov se namerava v zeti železničarjem definitivnost. Vsi železničarji, od najnižjega uradnega sluga pa do direktorja bi imeli postati pogodbeniki, katerim se poljubno lahko vsak čas odpove služba. Ta najnovejši atentat, ki ga namerava izvršiti nad železničarji narodno-socialistični minister Stribrni, je gotovo mnogo doprinesel k temu, da se sedaj združita vsaj dve popolnoma enaki organizaciji, ki jih ničesar drugega ne loči nego — narodnost.

Enako se dela tudi na zedinjenje železničarskih organizacij na Nizozemskem.

Angleški železničarji stoje tik pred morda največjo stavko, kar jih je kedaj bilo na železnicah. Gre namreč za to, da jim hočejo železniški magnati plače znižati, češ, da so železniški akcionarji v letu 1924 napram l. 1923 premoalo zaslužili, t. j., da je bil profit manjši. Razume se, da si angleški železničarji kaj takega ne puste dopasti. Oni so dobro organizirani.

Tudi v Jugoslaviji, kjer so železničarske plače mnogo manjše, ni izključeno, da pride vlada na idejo, da bi se dalo morda celo kaj proč vzeti. Zlasti sedaj, ko imajo železničarji Radića za svojega — patrona!

Na naslov železniške direkcije v Ljubljani.

Progovni delavci na progji Maribor-Prevalje se nam pritožujejo, da se je delavcem odvzelo v soboto popoldne prosto in sicer popolnoma po nepotrebnem in v njih veliko škodo. Dosedaj so progovni delavci v tednu delali dnevno po pol ure več, da so čas, t. j. v soboto popoldne doprinesli. Sedaj se jim pa tega naenkrat več ne pusti. Delavci stanujejo večinoma pri kmetih in ti slednji nočejo denarja od delavcev, ampak delo in tako morajo delavci stanarino kmetom odslužiti. To pa so dosedaj mogli samo ob sobotah popoldne. Zato apelirajo prizadeti na gospoda direktorja dr. Borka, da ukrene, da se ta nedostatek ali šikanca zopet odpravi.

Kaj je razredni boj? Odgovor je lahek, vendar ga mnogi še danes ne morejo pravilno podati. Razredni boj je odpor izkoriščanega razreda v človeški družbi, kateri se bojuje proti izkoriščanju po drugem razredu. Ker postojata dva razreda in sicer eden, ki izkorišča in drugi, ki je izkoriščan, je razredni boj nujen. Ta dva razreda se ravnotako ločita, kakor se ločita ogenj in voda. Izkoriščani se brani proti izkoriščevalcu ter se pri tem poslužuje vseh mogočih sredstev. Mi delavci označujemo ta dva razreda z besedami kapitalisti in proletarijat. Pod proletarijat spada vse ljudstvo, ki ga kapitalizem izkorišča, pa naj si bodo to že manualni ali duševni delavci! Manualni delavci po večini priznavajo, da so izkoriščani in priznavajo razredni boj, med tem ko duševni delavci sicer tudi priznavajo, da so izkoriščani, vendar zavračajo razredni boj. Slednje je sram, da so izkoriščani, a vendar ne morejo na tem ničesar izpremeniti. Uradnik misli, da je sramota, če se odkrito bojuje proti izkoriščanju, zato si zatiska oči pred dejstvom, da ni drugega kot objekt izkoriščanja, kakor je vsak oni, ki služi drugemu, pa naj že služi posamezniku ali pa družbi.

Na konferenci železničarjev v Celju dne 26. decembra, kjer je šlo zato, da bi se vse železničarske organizacije Jugoslavije združile v eno samo, da bi se tako lažje branile proti izkoriščanju, je tvorila točka: razredni boj, tisto os, okoli katere se je vse sukalo. Vse organizacije brez izjeme so priznale eno in to je, da so železničarji brezmejno in brezobzirno izkoriščani, da se jim velike krivice od strani delodajalca delajo in da je zedinjenje neobhodno potrebno. Toda, ko je prišlo do vprašanja priznanja razrednega boja, tedaj so se začeli nekateri »gospodje« izogibati, češ, mi smo samo železničarji in nič drugega, mi priznamo in podpišemo vse, kar hočete in če drugače ne gre, tedaj tudi razredni boj priznamo v božjem imenu, ampak samo za se in ne za druge. Mi ne poznamo drugih, mi se hočemo bojevati, ampak samo zase in ne za druge delavce itd.

To so čudne stvari. Pa vzemimo konkretno: Železničarji nočejo štrajkati, kakor nočejo tudi drugi delavci štrajkati, oni žele vse spore med seboj in s svojim delodajalcem na miren način rešiti, če je to le mogoče. To pa ni vedno od njih samih odvisno in če pride od tega, da hočejo nekaj doseči, tedaj bodo gotovo skušali ter vse storili, da dosežejo to, kar smatrajo za mogoče, za pravično, ter je za nje življenskega pomena, doseči za vsako ceno. Tedaj zna priti tudi do stavke. To je njih zadnje sredstvo. Pride tedaj lahko do generalne stavke železničarjev in če še ne dosežejo svoje zahteve, kaj tedaj? V tem slučaju bodo šli menda še en korak in ta je: apelirali bodo na ostalo delavstvo, tedaj na splošno stavko. Tukaj pride tedaj razredni boj do popolnega izraza. Ako pa se železničarji temu sredstvu že v naprej odpovedo, se s tem po-

stavijo izven vrst ostalih izkoriščancev in s tem povedo, da se ne bodo bojevali za svoje pravice oziroma proti krivicam, če se njim dogode, ampak da se bodo omejevali ter bodo v takem slučaju šli samo do neke meje. Da se take organizacije ne bo nobeden bal, je jasno kot beli dan.

Kovinarji.

Iz centrale. Nekatere podružnice še vedno vporablajo razne štampiljke, kakor: »brez posla«, »bolan« in »plačano«. Ker ima vsaka podružnica takozvane »gratis« znamke, za vsak vplačan prispevek pa mora itak izdati članu odgovarjajočo normalno znamko, se pozivajo vsi člani, da v svojem interesu odklanjajo vsak pečat na mestu, ki je do ločen za vlepljanje tedenskih znamk v članski knjigi. Izgovor, da podružnica ni dobila znamk od centrale, je neutemeljen. Tak izgovor pomeni, da jih ni zahtevala, ali pa ni obračunala že najmanj za dva meseca. — Članski prispevki, ki bi bili eventualno likvidirani samo s pečatom, se v bodoče sploh ne bodo priznavali niti od podružnic niti od centrale. — Zgoraj navedene štampiljke so nepotrebne in jih morajo (v kolikor jih še niso) predsedniki podružnic uničiti. — Centralna Uprava SMRJ v Beogradu.

SHOD KOVINARJEV NA JESENICAH.

Naše podružnice na Jesenicah, Javorniku in na Dobravi so v nedeljo 25. januarja sklicale skupen shod, na katerem se je razpravljalo o sledečih vprašanjih: 1. Predvideno skrajšanje delovnega časa; 2. Osebni dohodninski davek.

K prvi točki je poročal s. J. Jeram in obrazložil stališče podružnične odbora k temu vprašanju. Zborovalci so stališče odbora vzeli na znanje ter pooblastili zaupniški zbor, da to zadevo za celokupno delavstvo ugodno reši.

K drugi točki je poročal s. Golmajer in v daljšem referatu obrazložil vprašanje osebne dohodnine.

Iz njegovega referata posnemamo sledeče: Pri odmeri osebne dohodnine opazimo takoj, da je podlaga, po kateri se odmerja osebna dohodnina 2—3 krat nižja, davčna odmera pa 4-krat večja v primeru z letom 1914. Eksistenčni minimum je pred vojno znašal 1600 K na leto, ali 30 K na teden. Kdor je zaslužil manj kakor 1600 K na leto, ni plačal osebno-dohodninskega davka. To je bil tudi že precej visok zaslužek, ki ga je dosegel le malokateri slovenski delavec. Ako preračunamo vrednost 1 predvojne zlate krone v sedanje dinarje, konstatiramo, da je to okoli 19 Din, 1600 K predvojnega letnega zaslužka pa 30.440 Din, predvojni tedenski zaslužek 30 K pa 570 Din. Po vojni so se zaslužki delavcev jako znižali in to tako, da znašajo komaj 70 odstotkov predvojne plače; plačati mora pa delavec od tega zaslužka 25 odstotkov davka.

Delavec ima komaj za kruh in obleko in dobi plačilni nalog od davčne oblasti za osebno dohodnino in plačati mora; ako noče ozir. ne more, prodajo mu posteljo in obleko.

Danes še vedno velja davčni minimum od leta 1922, ki znaša okoli 14.500 Din na leto, ali 280 Din na teden. Ako preračunamo predvojni eksistenčni minimum 1600 K na sedanje dinarje, bi moral isti znašati 30.400 Din na leto, ali 570 Din na teden.

Iz tega je razvidno, da sedanji zakon ne odgovarja sedanjim življenjskim prilikam in je jako krivičen. Staro davčno tabelo se ni popravilo tako, kakor bi to bilo potrebno in v kateri bi bila davčna progresija tako izražena, kakor je to bilo v prvotni tabeli. Treba je vzeti staro davčno tabelo in pomnožiti vse zneske v kronah z 19 Din in staro razmerje bi bilo vpostavljeno. Davčna odmera je za to plačo približno tako visoka, kakor je bila pred vojno za plačo 121.200 K.

Ker smo pa ravno pri davkih, bi omenil, da se stekajo celo leto nad 10 milijard davkov v državno blagajno, odnosno teh 10 milijard opravlja vsakokratna vlada. Kako pa plačujemo ta davek? 23 odstotkov s tobakom, soljo itd., 33 odstotkov na trošarin in carini (sladkor, kava itd.), 20 odstotkov pri vozninah in železnici, 10 odstotkov s pribitki državnih podjetij, 2 odstotka z raznimi neposrednimi davki in 12 odstotkov na direktnih davkih. Tako, da pride od teh 10 milijard na osebo 925 Din na leto dni, to je 110 Din na direktnih davkih in 815 Din z podražitvijo živil. Podražitev živil vsled davkov znaša nad 30 odstotkov povprečnih delavskih plač.

Od teh 10 milijard Din se porabi za vojaštvo 2 milijardi Din, za najvišjo upravo (dvor in ministre) 1.5 milijard Din, t. j. nad eno tretjino od celokupne vsote. Radi tega nima nobena vlada denarja za invalide, šole, socialno zakonodajo itd. Najbolj aktualno vprašanje je stanovanjsko vprašanje, in če bi vlada od postavke za vojsko vzela letno 200 milijonov Din in s tem denarjem gradila stanovanja, bi bilo s tem dvoje doseženo: omilila bi se stanovanjska beda na eni strani in na drugi pa brezposelnost.

Da bo imel današnji shod tudi svoj uspeh s tem, da se kompetentne oblasti opozori, da je davčna tabela za predpisovanje osebne dohodnine potrebna korektura, predlagam, da sprejme shod sledečo resolucijo:

Resolucija,

sprejeta na javnem shodu kovinarskih delavcev Kranjske industrijske družbe, ki se je vršil v nedeljo dne 24. jan. 1925 na Jesenicah in to po temeljiti razpravi o obdavčenju delavstva potom dohodninskega davka, se je ugotovilo sledeče:

1. da so olajšave pri obdavčenju delavstva, kakor veljajo od 1. januarja 1922, nezadostne in da znaša realni neobdavčljivi eksistenčni minimum in realna davčna podlaga 2 do 3-krat manj nego pred vojno, davčne odmere pa 4-krat več, kakor pred vojno;

2. z ozirom na to ugotovitev zahtevamo: da se tabela za odmero osebne dohodnine na novo sestavi, tako da bo odgovarjal eksistenčni minimum, davčna podlaga in davčna odmera tozadevnim predvojnimi postavkami, prenešenim po kupni moči denarja v sedanjo valuto.

Jesenice, 24. jan. 1925.

Jurij Jeram l. r., predsednik shoda.

Janko Avsenik l. r., zapisnikar shoda.

Resolucija je bila soglasno sprejeta. Oddana je bila finančnemu delegatu v Ljubljani.

Občni zbor podružnice kovinarjev na Teznu pri Mariboru se vrši v četrtek dne 19. februarja t. l. ob 5. uri popoldan v gostilni Škof (Pri vodovodu) Tržaška cesta. — Odbor.

Splošna Delavska zveza (prej kemična stroka in Splošna delavska Unija).

NAŠI SHODI.

Članska zborovanja, ki so se vršila po podružnicah naše zveze po Sloveniji, so nad vse dobro izpadla. Zborovanja so se vršila: v Libojah, Celju, Štorah, Gotovljah, Šoštanj, Prevaljah, Rušah, Mariboru, Zid. mostu, Radečah, Hrastniku, Litiji, Zagorju, Medvodah, Trziču, Kranju, Mojstrani in v Mostah pri Ljubljani. Na teh zborovanjih je v glavnem poročal zvezin predsednik sodr. Haramina iz Zagreba o pomenu naše sedaj ujedinjene Zveze in o ekonomskem in socialnem vprašanju delavstva. Njegovim izvajanjem so zborovalci na vseh sestankih pazljivo sledili in je vsepovsod žel za svoja izvajanja priznanje. Ker je imel sodr. Haramina, dne 21. januarja v Šoštanju še en shod, je shode v Zid. mostu in Radečah opravil sodr. Leskošek. V Rušah le nekaterim komunistom ni bilo všeč, da se je izvedlo ujedinitveno in je znani apostel Jaka Žorža iz Ljubljane sklical s par mladeniči iz Maribora neki volilni shod za njegovo stranko in s temi otroci hotel motiti naš shod, a mu to ni uspelo, ker so sodrugi in Rušah že siti razbijanja delavske organizacije.

Istotako je prišel v Trzič motiti shod znani razbijač enotnih delavskih organizacij iz Ljubljane — Hlebec, a je moral na shodu govoriti le o enotnosti (in je seveda to govoril na svoj način) in s svojimi frazami ni uspel, upamo pa, da se je na tem shodu vsaj nekaj naučil.

S temi zborovanji upamo, da smo utrdili temelj naše organizacije v Sloveniji. Da pa bo naše delo v bodoče rodilo uspehe, je naša dolžnost, da izvedemo na kongresu storjene sklepe v življenje.

Po vseh naših podružnicah naj se sklicuje redno vsak mesec mesečne članske sestanke, katerih naj se udeležijo vsi naši člani in tako skupno pregledavajo delovanje prošlega mesca.

Kranj. Dne 7. februarja se je vršil tu pri nas ustanovni občni zbor podružnice Splošne delavske zveze Jugoslavije, to je predilniških delavcev in delavk, na katerem se je izvolil podružnični odbor. Pozivljamo še vse ostale delavce in delavke, da pristopijo v našo razredno strokovno organizacijo!

JEZE SE!

Kakor je znanj čitateljem našega lista, je izvedeno ujedinitveno med Opčim radničkim savezom Jugoslavije, Osrednjim društvom kemičnih delavcev in Splošno delavsko unijo v en savez na teritoriju naše države. To ujedinitveno se je izvršilo zato, da se omogoči na ta način razvito agitacijsko in organizacijsko delo med tovarniškim delavstvom in da bi organizacija proletariata postala močnejša, da lahko brani lastne interese in od časa da časa svoj položaj popravi.

Ko je bilo ujedinitveno zgoraj imenovanih organizacij izvršeno, je savezna uprava sklenila, da poseti vse podružnice v Sloveniji in jim da potrebna navodila za nadaljno delo.

Pri podružnicah so se oglasili sodr. Viljem Haramina, Valentin Rejc in Alojzij Leskošek, in sicer od 10. do 31. januarja pri sledečih podružnicah: Liboje, Celje, Štorah, Gotovlje, Šoštanj, Prevalje, Maribor, Ruše, Zidani most, Radeče, Hrastnik, Zagorje, Litija, Vevče, Medvode, Trzič, Kranj, Mojstrana in Ljubljana.

Ta ORSJ je zadel v živo naše komuniste, ker vidijo, da so v Sloveniji za vedno pokopani. Komunisti so se tako vznemirili, da so poslali svojega zastopnika v Trzič, da bi preprečil našo akcijo, zlasti zato, ker je v Trziču zaposleno veliko število delavstva.

Tja je prišel bivši mežnar gospod Hlebec, ki si misli da je on edini pravi marksist, kar tudi navaja v 6 št. »Delavsko kmetskega lista«. Gospod Hlebec je v Trziču zbral okoli sebe pet kvarjenih ljudi, katere je napojil z alkoholom, da so nekaj korakov pred seboj zbužali duh po žganju, in s temi tipi je mislil razbiti shod. Ker mu pa to ni uspelo, je poizkušal, da pri drugi točki dnevnega reda priporoča te ljudi za delavske zastopnike. Ker mu je ta načrt propadel, zato blati sedaj v »Delavskem kmetskem listu« našo organizacijo in sodruge, ki

so referirali na dobro obiskanem sestanku dne 26. januarja.

On podtika sodr. Haramini nekaj, kar on niti govoril ni. Sodr. Haramina je rekel: »Da je bila pred približno 40 leti odkrita pot v Indijo in takrat je bila odkrita Amerika — a svet takrat še ni poznal strokovnih organizacij.

Z odkritjem Amerike in Indije pričeli so s pripravami za osnutev strokovnih organizacij. Iz tega vidimo n. pr. da so v Londonu leta 1720 krojaški mojstri vložili pritožbo v parlamentu, ker so se v Londonu organizirali krojaški pomočniki, 7000 po številu. Druge organizacije so se razvile pred 200 leti na Angleškem, a niso imele tega značaja kot ga imajo sedaj naše organizacije. Tedaj se je opazilo, da se je začel dvigati nov delavski razred, kateri do takrat še ni bil znan. To smatramo za dolžnost, da napišemo zato, da so naši sodrugi v Sloveniji informirani o pravem stanju, in da ne mislijo, da je govoril s. Haramina to, kar piše bivši mežnar, sedanjí vnet revolucionar v svojem listu. Gospodu Hlebcu in njegovim prijateljem pa priporočamo, da pridejo drugič na zborovanje trezni, da poslušajo izvajanja govornika, ne pa, da se poslužujejo nepoštenih argumentov.

Čudno se nam zdi, da ni g. Hlebec na mestu popravil izvajanja sodr. Haramine? Ni imel korajže, zato sedaj skuša skriti svojo blamažo in celo stvar obrniti.

Našim podružnicam in sodrugom priporočamo, da si ne dovolijo razbijati podružnic od komunistov, kajti njih namen je, priti v organizacije zato, da jih razbijejo, ker to je njih glavno delo — za kar so plačani.

Razumljivo je, da so prišli pri svojem delu na trd oreh pa se zato jeze.

Josipdol pri Ribnici na Pohorju. V našem kraju je nad sto delavcev zaposlenih v granitnem kamnolomu inženirja Lavrenčiča. Delo je težko in nevarno. Slišali smo, da obstoji v Jugoslaviji »zakon o zaščiti delavcev«, katerega pa naše podjetje ne pozna ali noče poznati. Osemurnega dela pri nas ne poznamo, varnostnih odredb nimamo nobenih, v slučaju nezgod ni pri podjetju predpisanih naprav za prvo pomoč na razpolago, in zdravnik v Ribnici je že tako star, da ne more hiše zapustiti, kadar je potreba, da kakega bolnika obišče na domu. Podjetje nam akordni zaslužek na vse mogoče načine prikrajuje. Tudi pri zavarovanju delavcev se nas v raznih oblikah oškoduje; tako so na primer večinoma tukajšnji delavci zavarovani v 11. in 12. mezdni stopnji, medtem ko spadamo vsi po svojem zaslužku v 17. mezdno stopnjo; saj človek, ki bi zaslužil danes manj kot 40 Din dnevno, sploh ne more živeti. Posledica tega je, da dobivajo oboleli delavci mesto 26 Din dnevne bolniške podpore samo 10 Din. To je seve v interesu podjetnika, ki mora plačevati polovico zavarovalnih prispevkov, da na ta način zniža vsoto, katero mora on prispevati. Mi delavci pa radi plačamo, kadar smo zdravi, par dinarjev več na mesec, da smo za slučaj bolezni zagotovljeni, da dobimo vsaj nekaj podpore za največjo silo. Pozivljamo Okrožni urad za zavarovanje delavcev, da pošlje v naše podjetje svojega obratnega nadzornika, ki naj razmere preišče in odredi, da se take nerednosti odpravijo. — Vse to se pa lahko dogaja le zato, ker se tukajšnje delavstvo ne zaveda svojih pravic in se ne ve kam pritožiti, temveč živi tja v en dan, vzdihuje in pričakuje rešitve iz nebes. »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!« Svoj čas smo imeli pri nas močno strokovno organizacijo kamnoseških in lesnih delavcev, ki pa je radi malomarnosti delavcev samih razpadla. Takrat smo se zavedali, da smo delavci tudi ljudje, ne pa tovarna živina, ki naj v boleznih in na starost za plotom crkava; odkar pa nimamo več organizacije, pa delajo z nami, kakor se komu zljubi. — Sotrpini! Dajmo se zopet zbrati in obnovimo našo strokovno organizacijo v Josipdolu; medstrokovna komisija v Mariboru (Ljudski dom, Ruška cesta 7) nas bo pri tem gotovo podpirala ter jo naprosimo, da nam čimprej pošlje predavatelja, ki nam bo razložil delavsko-socialno zavarovanje.

Usnjarska stroka.

Radeče pri Zidanem mostu. Dne 3. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor podružnice usnarjev. Na zborovanju je poročal s. Golmajer iz Ljubljane o pomenu organizacije in o položaju usnjarske industrije. S. Leskošek iz Celja je priporočal, da naj vsi usnarji delajo na to, da se podružnica v Radečah zopet upostavi in sicer tako, da bo borbena in ponos vsem usnarjem Slovenije. V istem smislu je govoril s. Pičunin iz Radeč. Podružnica se je takoj ustanovila in šteje danes 40 članov. V odbor so bili izvoljeni naslednji sodrugi: Anton Terseglav, predsednik; Miha Kokolj, tajnik; France Slak, blagajnik; Štefan Strzek, podpredsednik in Djuro Tuškan, odbornik. V nadzorstvo: Franc Zalar, Slavko Somun in Franc Potočnik. Namestniki: Ivan Zelc, Martin Burič, Josip Tabor in Anton Grmovšek. Izvoljeni odbor nam jamči, da bo podružnica kmalu popolnoma upostavljena.

Iz centrale. Opozarjamo vse naše podružnice, da mesečne obračune in vse drugo odslej naprej pošiljajo na centralo v Ljubljani. Istotam bodo dobivale vsa druga jim potrebna navodila. — Centralni odbor Osrednjega društva usnarjev za Slovenijo v Ljubljani.

Prireditve.

Krajevna skupina krojačev v Mariboru ima v soboto, dne 28. februarja 1925 ob 6. uri zvečer v društvenem lokalu »Ljudski dom« svoj letni občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Volitev odbora. 3. Raznosterosti. Člani se vabijo na točno udeležbo. — Odbor.

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljujem vsem darovalkam in nabiralkam za nabrano podporo v znesku 488 Din, ki so mi jo darovali v moji dolgotrajni boleznirudarji na Lešah. — Zigler Ludvik, rudar na Lešah.

Zahvala. Brezposelni delavski pomočniki v Celju in okolici se najtopleje zahvaljujemo za božično darilo vsem pekovskim mojstrom v Celju in okolici ter vsem ss. pekovskim pomočnikom. Posebej se zahvaljujemo še sodruhu nabiralcu za njegov trud. — Brezposelni pekovski pomočniki v Celju in okolici.

Razno.

Kitajska. Glasom poročila »Informations Sociales« se je pred kratkim v Hongkongu vršil kongres strokovnih organizacij. Pri tej priliki je bila ustvarjena prva vez med strokovnimi organizacijami na Kitajskem. Pripravljala dela za kongres so bila zelo dolgotrajna, kajti manjkal je med posameznimi zvezami vsakojaki kontakt. Na kongresu ustanovljeni zvezi je pristopilo 76 strokovnih korporacij, ki štejejo skupno okrog 200.000 članov. Zveza delavskih strokovnih organizacij je zgrajena na splošnih socialističnih principih. Njene glavne tri programatične točke so boj proti kapitalizmu, boj proti militarizmu v severni Kitajski in boj proti imperializmu tujih držav.

Število podjetij v Jugoslaviji. Osrednji urad za zavarovanje delavcev objavlja statistiko podjetij na dan 12. septembra 1924. Po tej statistiki je bilo podjetij 20.381 (in sicer v Hrvatski in Slavoniji ter Vojvodini 9555, v Sloveniji in Dalmaciji 7998, v Bosni in Hercegovini 1372 ter v Srbiji in Črnigori 1456) podjetij z manj kakor 5 delavcev pa skupno v celi državi 105.516 (od tega skupnega števila v Hrvatski in Slavoniji ter Vojvodini 62.233, v Sloveniji in Dalmaciji 24.234, v Bosni in Hercegovini 7583 ter v Srbiji in Črnigori 11.466). Skupaj je bilo v celi državi 125.985 poslodajalcev, ki so v teku leta izplačali 2606 milijonov 621.279 Din zavarovane plače. Povprečno število delavcev v teh podjetjih znaša 439.164 (najmanj jih je bilo v januarju 1923 — 386.409, največ pa v mesecu novembru 1921 — 478.390). Od navedenega povprečnega števila delavcev je bilo samo 85.223 žensk, kar pomeni 19,4 odstotka vseh zavarovancev. V Češko-slovaški n. pr. je znašal leta 1922 odstotni delež zaposlenih žensk 33,4 odstotka vsega delavstva.

»Pametni« Amerikanci. Po sklepu washingtonske konference iz leta 1921 je vlada Zedinjenih držav severne Amerike dala potopiti nekaj vojnih ladij v vrednosti 152 milijonov dolarjev. Kapitalistični red je zares naravnost božanski. Najprej iztisnejo iz ljudstva ogromne davke, potem jih pa v drugi obliki mečejo v morje. Navzlic »prosvitljene« veku je torej še vedno dosti norcev na svetu.

Utrinki.**Ne zbudite jih!**

»Kaj ste ravnokar zapovedali onemu človeku?«
»Rekel sem mu, da naj se požuri.«
»Odkod imate pravico zahtevati od njega, da hitreje dela?«
»Plačam ga, zato imam pravico zahtevati od njega, da hitreje dela.«
»Kako plačo pa dobiva?«
»Dva dolarja dnevno.«
»Od kod pa dobite denar, s katerim ga plačujete?«
»Denar dobim za prodano opeko.«
»A kdo Vam dela to opeko?«
»On.«
»A koliko Vam pa napravi takih opek?«
»Štirindvajset ljudi mi napravijo dnevno 24.000 opek.«
»Potem takem ne plačate Vi njega, temveč on plača Vam dnevno po 5 dolarjev, da ga pri delu nadzorujete in priganjate, da se žuri.«
»Gotovo, gotovo... ali stroji, kaj pa to?«
Oni so vendar moji?«
»Kako ste si pa te stroje nabavili?«
»Prodal sem opeko in kupil stroje.«
»A kedo pa dela to opeko?«
»Molčite! Sicer bo ta suženj prišel še na misel in delal opeko. — zasé...«
(Iz ameriških časopisov.)

**ČAJNA ROČKA**

»popolni«

ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI
IN OBENEM NAJFINEJŠI

S samim zabavljanjem se ne ustanovi nobena organizacija; brez organizacije se ne opravi nobena velika reč. Pozitivno delo je važnejše od zabavljanja.

Zaupnikom!

Zaupnikom priporočamo, naj opozore člane, da si nabavijo Delavski oziroma Železničarski koledar za l. 1925, ker ga ima uprava še nekaj izvodov v zalogi.

Razprave o socialnem zavarovanju in o drugih vprašanjih, ki so priobčene, omogočajo vsakemu članu zvedeti, kakšne pravice mu dajejo ti zavodi. S tem je tudi delovanje zaupnikov olajšano, ker ne bo treba vsakemu članu posebej razkladati, kakšne pravice in kakšne dolžnosti mu predpisuje socialna zakonodaja. Zato je potreba, da si vsak zaveden član nabavi »Delavski koledar za leto 1925«.

O razprodanih koledarjih bomo priobčili statistiko, iz katere bo razvidno, kateri kraji in katere stroke in podružnice so razpečale največ in katere najmanj koledarjev.

Kljub neštetim opominom se mnogi dolžniki za naše opomine niso zmenili in svojih dolgov niso poravnali še do danes. Zato smo bili primorani, da se poslužimo skrajnih sredstev. Nadaljne postopanje proti tem dolžnikom smo prepustili našemu pravnemu zastopniku. S tem so si nekateri sodruhi nakopali novih stroškov, vendar naj krivdo iščejo le pri sebi. — **Strokovna komisija za Slovenijo** (Pokrajinski odbor GRSJ) v Ljubljani.

Svoj k svojim!

Nekatere tvrdke se branijo oglašati v delavskem tisku. —

Delavski gospodar, delavska gospodinja se bosta branila njihovih izdelkov. —
Kdor ne oglašja v

„Delavcu“

naj ne išče odjemalcev med delavstvom!

Kar ne veš vprašaj!

Universalni informativni biro

„ARGUS“

Knez Mihajlova ul. 35. Tel. 6-25

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka)

Sodrug!

Zahtevajte po vseh brivnicah, kavarnah, gostilnah, »Delavcu!«, »Delavcu« naj ne manjka v nobenem javnem lokalu!

**Listnica uprave.**

A. P., Hrastnik. V mesecu januarju sta izšli 1. in 2. številka »Delavca«; prejeli ste od vsake številke po 30 izvodov, skupno torej 60 izvodov. Ker pa je 2. številka bila odposlana iz tiskarne 31. januarja, ste jo najbrže prejeli prve dni v februarju; iz tega pa še ne sledi, da je bila to februarska številka. Račun, ki smo Vam ga poslali, velja pa za številki v januarju.

Vse podružnične odbore in njih zaupnike ponovno pozivljamo, da nam takoj vrnejo nabiralne pole in nabiralne bloke za stavkovni sklad steklarjev v Zagorju in Hrastniku.

Nadalje so zaupniki mnogih podružnic dolžni, da takoj pošljejo obračune za protivojne znamke in razglednice, v kolikor tega še niso storili.

Isto velja za razne brošure Strokovne komisije, ki smo jih razposlali vsem podružnicam.

Za »Delavski koledar« naj zaupniki napravijo posebna poročila o prodaji koledarja za l. 1925. — V tem poročilu naj nam sporoče, koliko koledarjev so že razprodali in koliko ga imajo še v zalogi. — Nadalje naj nam sporoče, pod kakimi pogoji bi preostale izvide še lahko razpečali.

Zbirke stavkovnega sklada za steklarje v Zagorju in Hrastniku.

III. izkaz.

| | |
|------------------------------------|----------|
| Unija slovenskih rudarjev, Leše | 73 Din |
| Unija slovenskih rudarjev, Črna | 30 Din |
| Unija slovenskih rudarjev, Zagorje | 2251 Din |
| Osrednje društvo usnarjev, Ptuj | 127 Din |

III. izkaz skupaj 2481 Din

Glasom I., II. in III. izkaza torej skupaj nabrali 21.047.50 Din.

Podružnici steklarjev v Hrastniku bomo objavili zbirko stavkovnega sklada za stavkujoče steklarje takoj, ko bomo prejeli vse nabiralne pole in nabiralne bloke, ki nam jih še do danes ni vrnila. One zneske, ki jih je podružnica nabrala na nabiralne pole in bloke Strokovne komisije, bomo objavili pod zbirko Strokovne komisije, ostale zneske pa bomo objavili pod samostojno zbirko podružnice.

Ker pa je zneske podružnica oddala direktno stavkovnemu odboru, nam mora za te zneske poslati podružnica potrdila stavkovnega odbora, ker mora Strokovna komisija voditi evidenco o stavkovnem skladu in o stavkovni podpori.

Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani.

V imenu GRSJ.: Izdajatelj: Franc Svetek. — Odgovorni urednik: Alojzij Čeh. — Tisk Ljudske tiskarne, Maribor.

Zahvala.

Podpisani se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo vsem onim, ki so spremlili našega blagega, nepozabnega očeta in soproga

Karola Blaško

na njegovi zadnji poti. Vse naše prijatelje prosimo, da ga ohranijo v blagem spominu.

Zagorje, dne 1. februarja 1925.

Družina Blaško-Miglič-Pitzmaus-Vozelj.

STROJNE

ključavničarje, strugarje, livarje, modelne mizarje, samo starejše moči, sprejme industrijsko podjetje v Sloveniji. Za neoženjene stanovanje. Ponudbe z navedbo prakse pod „Praksa“ na **Anončno ekspedicijo AL. MATELIČ**, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Strokovna komisija za Slovenijo ima v zalogi sledeče brošure:

Postanek in razvoj strokovnih organizacij v Avstriji.

Prvi zvezek knjižnice Strokovne komisije. Obsega 40 strani. Cena 5 Din.

Socialna zakonodaja v naši državi.

Drugi zvezek knjižnice Strokovne komisije. Obsega 64 strani. Cena 10 Din.

Strokovne organizacije GRSJ v Sloveniji.

Tretji zvezek knjižnice Strokovne komisije za Slovenijo. Obsega 24 strani in tri litografske tabele o član kem gibanju, o gibanju članskih prispevkov in o gibanju t. d. denških zaslužkov. Cena 15 Din.

Radnički sindikalni pokret.

Izdal Glavni Radnički Savez Jugoslavije v Beogradu. Obsega 88 strani ter podaja celoten pregled o strokovnem gibanju v naši državi. Cena 15 Din.

Štatut in poslovni pravilnik GRSJ.

Izdal GRSJ v Beogradu. Obsega 24 strani. Cena 10 Din.

Brošure se naročajo pri **Strokovni komisiji za Slovenijo v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6 II** nadalje pri **Okrožnem tajništvu v Mariboru, Ruška cesta 7** in **Okrožnem strokovnem tajništvu v Celju, Vodnikova ulica 3.**

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA C. 36—38 Telefon 324

MODERNO IN HIGIENSKO UREJENA PEKARNA

Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva **na zavarovalno znamko D. P.**